

**ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
НАРТАЙ 2023 ОНД БАЙГУУЛСАН ГЭРЭЭНИЙ ҮҮРГИЙН БИЕЛЭЛТ**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 1.4, Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтыг тус тус үндэслэн Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 21 аймаг, нийслэлийн засаг дарга нартай 2023 онд байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын дагуу хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн.

Хамтран ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд өгсөн үнэлгээг дараах хүснэгтээр харуулав. Ерөнхий үнэлгээ 73.8 хувьтай.

**Аймаг, нийслэлийн засаг дарга нартай байгуулсан хамтран
ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд өгсөн үнэлгээ**

№	Аймгийн нэр	Засаг даргын нэр	Заалтын тоо	Дүгнэсэн арга хэмжээний биелэлтийн хувь							Биелэлтийн хувь
				100	90	70	50	30	0	-	
1	Архангай	Б.Цэрэннадмид	32	2	8	4	4	3	1	10	67.7
2	Баян-Өлгий	А.Камелият	36	9	12	7	2	4	-	2	79.1
3	Баянхонгор	Д.Мөнхсайхан	31	8	11	4	2	2	-	4	82.6
4	Булган	Б.Ариун-Эрдэнэ	26	3	6	3	1	4	2	7	64.2
5	Говь-Алтай	О.Амгаланбаатар	31	3	11	9	1	2	2	3	72.5
6	Говьсүмбэр	Г.Батсуурь	33	2	12	9	1	2	-	7	77.7
7	Дархан-Уул	Б.Азжаргал	29	14	10	2	1	1	-	1	90.0
8	Дорноговь	О.Батжаргал	39	8	18	5	4	2	-	2	81.9
9	Дорнод	М.Бадамсүрэн	39	6	11	6	9	2	3	2	68.1
10	Дундговь	Ц.Мөнхбат	23	9	9	3	-	-	1	1	87.2
11	Завхан	Г.Өнөрбаяр	31	2	6	6	6	4	2	5	60.8
12	Орхон	С.Батжаргал	32	7	12	8	3	2	-	-	79.4
13	Өвөрхангай	И.Доржсүрэн	36	5	8	7	6	5	3	2	63.5
14	Өмнөговь	Р.Сэддорж	41	16	15	6	1	1	-	2	88.5
15	Сүхбаатар	М.Идэрбат	33	6	8	9	5	1	-	4	76.9
16	Сэлэнгэ	Н.Лхагвадорж	34	7	7	7	6	5	-	2	70.9
17	Төв	Д.Мөнхбаатар	32	6	10	6	5	3	1	1	72.9
18	Увс	Ч.Чимэд	33	3	8	8	7	1	-	6	72.6
19	Ховд	Э.Болормаа	33	4	11	5	4	2	5	2	64.5
20	Хөвсгөл	П.Лхагважав	23	1	3	9	4	-	2	4	63.2
21	Хэнтий	Ц.Чогсомжав	33	6	12	7	3	2	2	1	74.4
22	Улаанбаатар	Х.Нямбаатар	25	5	3	3	4	2	2	6	65.3
Үнэлгээний дүн			705	132	211	133	79	50	26	74	73.8

ДҮГНЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын аймаг, нийслэлийн засаг дарга нартай 2023 онд нийт 705 заалт бүхий хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан. Үүнээс үр дүнтэй хэрэгжсэн

132, тодорхой үр дүнд хүрсэн 344, эрчимжүүлэх шаардлагатай 129, үр дүнгүй 26 заалт, хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй 76 заалт байгаа бөгөөд нийт гэрээний үүргийн биелэлт 73.8 хувийн хэрэгжилттэй дүгнэгдлээ. Гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхдээ хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй заалтуудыг хасаж тооцсон, мөн аймгуудын гэрээний заалтын тоо харилцан адилгүй байгаа нь хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн бодит бус гарахад нөлөөлж байна.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын аймаг, нийслэлийн засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд дараах нийтлэг зөрчил, дутагдал илэрч байна. Үүнд:

1. Гэрээний заалтыг аймгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөгөөтэй уялдуулж, тухайн орон нутгийн онцлогийг харгалзан, үр дүнд суурилсан байдлаар боловсруулагүйгээс нийт 705 заалт бүхий гэрээнээс 74 заалт хэрэгжээгүй буюу үнэлэх боломжгүй байна. Тухайлбал, Архангай аймгийн засаг даргатай байгуулсан гэрээний 10, Булган аймгийн засаг даргатай байгуулсан гэрээний 7, Говьсүмбэр аймгийн засаг даргатай байгуулсан гэрээний 7 заалт тус тус хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй байна.

2. Гэрээний хэрэгжилтийг тогтсон загварын дагуу тайлагнадаггүй, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний танилцуулгыг тайлангийн хамт ирүүлдэггүй;

3. Өмнөх онуудын гэрээний хэрэгжилтэд төрийн захиргааны төв байгууллагаас өгсөн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн, санал зөвлөмжийн дагуу дараа жилийн хамтран ажиллах гэрээний заалтыг боловсруулаагүйгээс ихэнх аймгуудад дараах заалтууд жил дараалан хэрэгжээгүй байна. Тухайлбал:

- Орон нутагт боловсруулах үйлдвэр байгуулах болон түүнтэй холбоотой дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын төсөл хэрэгжүүлэхээр ажиллаж буй төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд хууль, журмын хүрээнд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;
- Аймаг, орон нутагт салбарыг хөгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлж төсөл, арга хэмжээг бодлогын хувьд дэмжих, аливаа хөтөлбөр, томоохон төсөлд урьдчилан санал авч байх.

4. “Хамтран ажиллах”, “дэмжлэг үзүүлэх” гэсэн заалтын хүрээнд хийсэн ажлыг тодорхой бус тайлагнаж байна. Мөн “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018 оны 04, 05, 06 дугаар албан даалгаврын хэрэгжилтийг хангах”, “ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны А/114 дугаар тушаалаар батлагдсан Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарт жендэрийн талаар баримтлах бодлого, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд туссан (1.4-1.10; 2.1-2.9; 3.1-3.2; 4.1-4.8) холбогдох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, биелэлтийг 2023 оны 11 дүгээр сард багтаан ирүүлэх” заалтын хэрэгжилтийг албан даалгавар, зүйл тус бүрээр тайлагнах;

5. Тайлан, мэдээ болон санал хүргүүлэх тодорхой хугацаа заасан дараах заалтуудын хэрэгжилтийг албан бичгийн огноо, дугаарыг бичиж, үнэн зөв тайлагнаагүйгээс үнэлгээ буурч байна. Үүнд:

- Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал, барилгын материалын ашиглалт, олборлолтын мэдээ, нөөцийн хөдөлгөөний мэдээллийг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын чиглэл хариуцсан нэгжид улирал бүр ирүүлэх;

- Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа боловсруулах үйлдвэрүүдийн ерөнхий мэдээллийг хагас жил тутам буюу тухайн жилийн 07 дугаар болон 12 дугаар сарын эхний хагаст багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх;
- Орон нутгийн онцлог, давуу талд тулгуурласан эдийн засаг нийгэмд бодит хувь нэмэр оруулах, боловсруулах үйлдвэр байгуулах боломжийн талаар судалгаанд суурилсан санал боловсруулж, II улиралд багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх зэрэг заалтууд болно.

6. Тухайн орон нутагт хэрэгжих боломжгүй заалтыг жил бүр гэрээнд тусгаж байгаа нь хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд хүндрэлтэй байна.

7. Гэрээний заалтыг хүрч болохуйц, бодлого, төлөвлөлтийн уялдааг хангасан байдлаар тодорхойлж, хийж гүйцэтгэсэн ажлыг бүрэн гүйцэд тайлагнаж, хүрсэн түвшинг үнэн зөв, бодитой үнэлэх шаардлагатай байна.

САНАЛ, ЗӨВЛӨМЖ

- Аймгийн удирдлагууд “Хамтран ажиллах гэрээ”-ний төслийг боловсруулахдаа өмнөх оны гэрээний хэрэгжилт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн, санал зөвлөмжийн дагуу боловсруулах;
- Гэрээний заалт тус бүрээр хийсэн ажлын үр дүнг товч, тодорхой бичиж, тайлангийн чанар, утга найруулгыг хянаж, нотлох баримт буюу холбогдох тушаал, шийдвэр болон албан бичгийн огноо, дугаарыг дурдах;
- Тухайн аймагт геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгааг харгалзан хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, үндсэн чиглэл болон төлөвлөгөөтэй уялдуулан, орон нутгийн онцлогт нийцсэн зүйл заалт бүхий “Хамтран ажиллах гэрээ”-г байгуулах;
- Гэрээний заалтад хамааралгүй биелэлт бичих, заалт давхцах, алдаатай дугаарлах зэрэг зөрчлүүд гарч байгааг анхаарах;
- Аймгууд гэрээний хэрэгжилтийг тогтсон загвараар тайлагнах.

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР